

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 546. An & qualiter extinguatur debitum compositione facta inter creditorem & debitorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

x i. ff. de acceptil. Lauterb. l. c. Acceptum verò facere possunt illi soli, qui ipsi sunt creditores, habentes administrationem rerum suarum. Lauterb. *l. c.* §. 5. Siru. Muller. *cit. th. 91.* unde, ut iidem, id non possunt tutores, curatores, procuratores non nisi per indirectum juxta dicta paulò ante; quia etsi illi sint loco creditorum, non tamen ipsi sunt creditores, sed neque ipsi pupilli, minores & c. sine autoritate tutorum & c. &, si id fecerint, & debitor interim solverit, convictio indebiti locum non habet; cum hoc casu acceptilatio sit nulla, & pecunia rectè soluta, Muller. *cit. th. 91. lit. i.* cum Brunem. *ad l. 1. c. de acceptil. ut è contra conditioni locus est, si id fecerint cum autoritate tutorum.* Ea quæ accepto haberi seu ferri possunt, sunt obligationes præexistentes contractæ verbis, ita ut, si alia obligatio acceptilata fuerit, de jure communi non valeat ut acceptilatio, nec obligatio ipso jure extinguatur, sed debitor exceptione doli vel pacti conventi, de non petendo cujus vim habet acceptilatio, ratione formæ vel materiæ inutilis se tueri potest (quod tamen distinguit Zoës. *in ff. de acceptil. n. 5.*) Muller. *l. c. th. 90. lit. u.* Lauterb. *l. c. §. 6.* sive de cætero obligationes illæ sint puræ, sive conditionatæ, licet enim conditio obligationem suspendat, & ante impletionem non existat debitum, tamen quod in diem vel sub conditione debetur, acceptum haberi potest, ita tamen ut acceptilatio ipsa purè fiat, *l. 4. §. ff. de acceptil.* (utpote quæ dilationem in diem aut conditionem recipere nequit. Muller. *l. c. lit. 9.*) & tunc demum effectum obtineat, si conditio exstiterit, vel dies advenerit. *l. 12. §. 21. ff. de acceptil.* ita Lauterb. §. 6. Secundò sunt ea tantum, quæ debentur, & non unum pro alio, nec plus quam debetur; etsi superflua adjectio non vitiet negotium; potest tamen pars accepto ferri, modo in stipulationem non sit adductum, quod divisionem non recipit. Lauterb. *cit. §. 6. infine.* denique forma ejus ferè consistit in dicta interrogatione debitoris & responsione creditoris, facta verbis solennibus. v. g. quod ego tibi promisi vel debeo, habesne acceptum? creditore respondente: habeo. Verùm hæc ad aliqualem theoreticam cognitionem acceptilationis sufficiant; cum, ut Hahn, apud Muller. *cit. th. 90. lit. b.* hodie dum in stipulatione & acceptilatione solennia illa interrogationis & responsionis necessariò observanda non sint ex consuetudine generali, & in effectu parum referat, an stipulationem (idem est de acceptilatione) ut stipulationem, an ut nudum pactum valere quis velit; cum & de jure canonico & moribus nostris etiam ex tali pacto actio competat Brunem, etiam *ad l. 2. C. ult. ff. de acceptil.* dicat, hodie dum exiguum esse acceptilationis usum; cum pacti liberatorii & acceptilationis veterum unus idemque effectus sit. & *ad l. 8. ff. eod.* affirmet nullum esse discrimen inter tale pactum & acceptilationem. imò Cyprian. Fagn. *in censur. belg. ad 2. §. Inst. quib. mod. toll. oblig.* affirmet, nostris moribus in usu non esse acceptilationem, nec ullam inter eam & pactum de non petendo servari differentiam. eademque ferè dicant Gudelin. *de jur. noviss. l. 2. c. 5.* Carpz. *p. 2. c. 19. d. 17.* Bocer. & alii apud Mullerum. *l. c.*

Quæst. 545. An & qualiter mutuo consensu solvatur vinculum obligationis.

Resp. Contraria voluntate seu mutuo consensu solvitur ipso jure vinculum obligationis, dum nimirum utrimque placet, ut à contractu mutuo consensu inito, re integra, vel certè omnibus, quæ acta sunt, retroactis seu restitutis rursus abeat. Stru. *in ff.*

de solut. th. 80. lit. a. & seq. firmissima enim est regula; quòd ab omni conventionè per contrariam utriusque partis voluntatem licitum sit recedere, modò res sit integra; cum nihil tam naturale, quam unumquodque eo modo resolvi, quo colligatum est juxta. *l. 35. ff. de reg. jur. junct. à l. 153.* atque ita hodie dum utriusque partis contrahentium consensu à quovis pacto obligatorio & à contractu recedi potest, legibus hac ratione solentibus præcipitantiæ hominum succurrere, ne obstructum juris rigorem in damnum incidant, improvidè se gerentes in conventionibus suis. Muller. *in stru. cit. th. 80. lit. b.* quem vide ostendentem & declarantem idipsum in pluribus, nimirum in pactis liberatorii, in contractu emptionis, venditionis, in contractu societatis, pignoris, mandati & c. Quoad hoc verò, quando nam res dicatur integra, in genere illud dici potest, quòd in specie Muller. applicat contractui emptionis; nimirum quòd extra dubium sit, usque ad perfectionem contractus omnia esse integra; cum hoc casu non sit contractus, sed nudi tractatus, qui ex natura sua non sint obligatorii. ex quo autem perfectus est contractus ratione finis seu implementi (qualis v. g. in contractu emptionis & venditionis est post factam rei traditionem & pretii solutionem, sive ab utraque parte sive ab alterutra factum debet utrum) res amplius integra dici non potest. Ex quo verò perfectus est ratione essentia, nimirum per utriusque contrahentium consensum, hoc consensu declarato, res non sit integra, quantum ad alteram partem, seu respectu unius partis contrahentium, ac ita dissolvi nequeat, nisi utraque parte consentiente. de cætero rem esse integram dicit Muller. *l. c.* quando res, seu quòd idem est, jus seu causa in eodem statu juridico permanet, ita ut aliam juris dispositionem non ingrediatur, licet enim res aliam mutationem subeat, juris tamen relatione, & quòd ad respectum illum, quòd ad alium refertur, eandem in jure retineat qualitatem.

Quæst. 546. An & qualiter extinguatur debitum compositione facta inter creditorem & debitorem.

Resp. Dubium non esse, posse debitorem ita componere se cum creditore, ut soluta ei parte debiti, reliquum sibi remittatur ob inopiam solvendi totum, ut supponunt AA. & constat ex antecedentibus. An verò maneat debitor liber à præstanda integra solutione, si ad pinguiorem fortunam revertatur, ita ut possit commodè integre solvere, in eo non ita conveniunt AA. affirmat Bonac. cum aliis *de restit. d. 1. p. 2. num. 6.* de Lugo tamen. *cit. d. 21. num. 49.* id ita distinguit, ut procedat, si revera debitor isto tempore impotens solvere totum, offerat illam partem, nullo pacto aut conditione addita, sive residuum remittatur, sive non, & postea proposita sua inopia petat liberationem & sponaneam remissionem residui. si verò fiat, ut communiter fieri solet, quòd creditores, ut recipiant saltem partem illam, consentiant remissioni residui, à quo qui non consenturi, si scirent & sperarent debitorem reversurum ad meliorem fortunam, ait de Lugo, vereri se, nam justè non solvatur residuum in casu melioris fortunæ. si tamen creditor liberè ex misericordia absolutè consentiat remissioni residui. valet remissio sine onere solvendi postmodum, ubi debitor evadit ditior. de Lugo. *l. c.* remittens ad Sanchi, *de matrim. l. 4. d. 9. n. 17.* Vide eundem pluribus de eo, quando pactio

Bbb 3 illa

illa de non solvendo residuum in illa solutione partem locum habeat.

Quaest. 547. Qualiter debitum extinguatur compensatione.

Resp. Compensatio (quae in lata significatione denotat omnem rerum, quae invicem comparantur, & quasi in aequilibrio opponuntur, exaequationem; in stricta vero significatione refertur ad mutua debita, significatque debiti & crediti contributionem, seu ad invicem collationem, computationem, exaequationem; & definitur potest, quod sit debiti & crediti contributio ipso jure mutuum debitum tollendi gratia facta, Lauterb. *in ff. ad tit. de compensat. §. 3.* desumpta hac definitione ex *l. 1. ff. l. 4. §. fin. c. de compensat.*) est modus tacitus solvendi debitum ipso jure, modò adfuit ad eam in hunc finem requisita, ita ut licet reus seu debitor compensationem alleget Judexque eandem suam sententiam declaret, (dum compensatio est publica) lex tamen sola sine facto hominis ipsam exaequationem debiti & crediti inducat. *L. 4. 10. 21. ff. l. 4. §. fin. c. de compensat.* Lauterb. *l. c. §. 5.* cum Tulden. *in Cod. eod. n. 6.* Atque ita non tantum tollit obligationem, & sistit cursum à die, quo per debitorem opponitur compensatio, sed etiam à die, quo duo hujusmodi debita concurrunt. *L. 2. c. de compensat.* Sed haec pro foro interno; pro foro vero externo illud notandum, quod ait Lauterb. §. 6. nimirum, quod etsi compensatio ipso jure debita mutua tollat; attamen, ut Judex ejus rationem habere possit, & quia vim solutionis habet, ideoque in facto consistit, requiritur, ut compensatio allegetur. pro quo citat *l. 2. 6. 7. 8. 10. c. de compensat.* & Carpz. *p. 1. c. 8. def. 6. n. 1.* Scacc. & alios. Ita tamen, ut sufficiat, debitum mutuum fuisse allegatum & probatum, etsi debitor non dicat expresse: volo compensare. Quae proinde allegatio non fit, ut fiat compensatio, sed ut facta jam, & ipso jure inducta declaretur, maximè, dum dubium est inter partes, num hic & nunc locus sit compensationi. Castrop. *tr. 2. d. 1. p. 16. §. 2. n. 6.* cum Fachin. *l. 1. c. 53. in fine.* Habet locum inter mutuos debitores, ita etiam, ut si eorum unus ante contractum vicissim à creditore debitum jurasset, se soluturum debitum suum, superveniente hoc debito, compensetur & extinguatur debitum utriusque, & ipso jure esse desinat; cum debitor solutionem jurato promittens regulariter de super-venturo debito creditoris non cogitasse, adeoque compensationi non renunciassent censeatur. Secus verò si tempore juramenti utriusque seu mutuum debitum extitisset. Covar. *in c. quamvis, de pact. in 6. pag. 2. §. 4. n. 9.* de Lugo *de ff. §. 7. d. 16. n. 17.* Tulden. *l. c. n. 8.* Magon. & alii, quos citat & sequitur Lauterb. *cir. §. 6.* testantes sic servari in Judiciis. Nihil autem refert, cujusunque debitores mutui sint sexus, ætatis. *L. 3. c. de contr. Jud. tut. vel conditionis, publicæ vel privatæ personæ;* cum etiam regulariter compensatio locum habeat contra civitatis & reipublicæ Fiscum. *L. 2. c. l. fin. ff. de compensat.* Lauterb. §. 7. modo tamen unus idemque Fiscus diversas stationes non habeat, id est, officium fiscale non exerceat in diversis officiis, v. g. Quæstura & Præfectura; ita ut debitum, quo quis obstrictus est præfecturæ, compensari nequeat debito, quo ei obstringitur quæstura. Idque, ne fiscalium officiorum ordo & ratio perturbetur. Brisson. *de solut. l. 2. tit. de compensat.* Brunem. *in l. 1. c. de compensat.* Lauterb. §. 7. qui tamen §. 8. plures casus

enumerat, in quibus contra civitatem & Fiscum reip. compensatio locum non habeat. V. g. dum quid debetur ex vectigalibus, quæ nomine mercium aliarumque rerum, quæ invehuntur & evehuntur, debentur. *L. 17. ff. de V. S.* Item dum quis est debitor in causa annonaria, quæ nomine veniunt res omnes ad victum pertinentes. *L. 46. §. 5. ff. de jure Fisci.* Idem est de debitore in causa tributorum. *cit. l. 46.* Item qui debet, quod sumptibus publicis statutis præstatur Xenodochiis, orphanotrophiis, asceteriis, aut in stipendiis Magistratum, Clericorum, Professorum impenditur. *L. 122. ff. de leg. l. 3. c. de compensat.* Item qui debet pretium rei à fisco venditæ, *L. 7. c. eod.* Hæc etiam & similia debita in similes usus civitati alterive communitati vel fisco jus vult in specifica forma, & non per fictionem solvi. Adeoque nemini permissum ea cum debito alio, quod ei debet princeps, civitas, communitas, Fiscus, compensare. Molin. *de ff. §. 7. tr. 2. d. 560. circa finem.* Castrop. *l. c. n. 12.*

2. E contra compensatio locum non habet inter eos, qui mutui debitores non sunt. Sic debitor compensatione uti non potest contra creditorem suum, qui quidem debet aliquid tertio, qui debitor est debitoris, non tamen ipsi debitori debet aliquid. *L. 16. §. 18. ff. §. L. 9. c. de compensat.* Licet enim alius pro alio rite solvat; cum in solutione nihil interest, à quo creditor debitum recipiat, alius tamen pro alio non rectè componit. *cit. l. 18.* Lauterb. §. 9. quia creditor, qui debitori suo nihil debet, invitus ab eo compensationem admittere non tenetur. *L. 2. §. 18. ff. de compensat.* Sic itaque in specie, si debitor principalis compensare velit, quod creditor non ipsi sed fidejussori ejus debet; item si debitor patris compensare velit, quod sibi debet filius ejus emancipatus, non admittitur. Lauterb. *l. c.* quid verò sit circa debitum filii constituti sub patria potestate, vide apud Eundem. Sic cessat compensatio inter tutorem & pupilli debitorem, cui suo nomine tutor aliquid debet. *L. 23. ff. de compensat.* Secus est de tutore agente nomine pupilli; huic enim rectè opponitur compensatio illius, quod debitori à pupillo debetur; licet in causa, quam alius tutor in loco alio administrat. Lauterb. §. 10. Idem est de procuratore in rem alienam; hic enim quæ talis compensare nequit debitum, quod ipse alicui suo nomine debet alteri, cum debito, quod hic debet domino suo, cujus ipse procurator est creditor. de quo vide Lauterb. §. 11. fuse agentem. Excipitur tamen hic fidejussor, qui potest creditum principalis sui seu debitoris opponere creditori. *L. 4. §. 5. ff. de compensat.* Lauterb. §. 9. cum enim per compensationem ipso jure extinguatur obligatio principalis, etiam accessoria evanescit. Etsi autem locum habere dicatur compensatio in debitis, sive sint ex delicto, sive ex contractu, sive vero, sive quasi contractu, sive bonæ fidei, sive stricti juris. §. 37. *Inst. de act.* Lauterb. §. 20. quædam tamen excipiuntur. Sic quod ex spolio debetur, seu restituendum est, nullam admittit compensationem; cum spoliatus ante omnia sit restituendus. *L. fin. §. fin. c. de compensat.* Lauterb. §. 21. quod idem apud eundem dicit Trentacinq. *l. 3. tit. de compensat. resol. 1. n. 10.* de debito ex rapina & furto. Sic condemnatus ob injuriam aliudve maleficium solvere injuriato debitum, non potest illud compensare cum alio debito sibi ab injuriato, nisi forte is ex simili maleficio sibi debitor existat. Molin. *d. 560.* Castrop. *cit. n. 12.* Sic quod ad forum externum juxta probabiliorum, quam tenent Molin. *d. 297. circa finem.* Castrop. *l. c. Less. l. 2. c. 27. n. 16.* & alii contra